

Vystoupení k senátnímu tisku 42 na plénu Senátu dne 8. 3. 2023

Zpráva vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za rok 2022

Máme před sebou strohou, popisnou úřední zprávu plnou čísel, statistik a cizích slov. To není výtka vůči pisatelům. Zpráva samozřejmě nepřináší nic více a nic méně, než požaduje zadání v našem jednacím řádu.

Procesně opravdu dává smysl leda vzít ji na vědomí, jak je nám doporučováno. To by ale nemělo znamenat, že tento dokument jenom bez zájmu přejdeme nebo si ho necháme prošumět kolem uší.

Jedna věc je, co se zde dozvídáme o stavu Evropské unie a unijního práva – tedy hlavně o tom, jaké množství předpisů se na nás valí, které předpisy to jsou a co přinášejí. Druhá věc je, co dokumenty tohoto typu vypovídají o našem vlastním přístupu k členství v Evropské unii.

Začala bych u té druhé otázky:

Víte, mám dojem, že i dnes, téměř 19 let od našeho vstupu do EU, se chováme tak trochu jako poslušní, snaživí žáčci, kteří si chtějí vysloužit přízeň paní učitelky, kteří se radují z každé její pochvaly a děsí se, že by mohli dostat sebemenší černý puntík. Z toho plyne, že celou tu masu unijní regulace, kterou máme tak či onak implementovat, bereme prostě jako domácí úkol. A posuzujeme svůj výkon podle toho, jak dobře a rychle tyto úkoly plníme, jak malý máme onen „transpoziční deficit“ a dokonce přijímáme hru na poměrování se s ostatními státy, jak dobří jsme v plnění těchto úkolů – viz onen „žebříček úspěšnosti“ v rámci Single Market Scoreboard.

Při tom všem nějak zapomínáme kriticky zkoumat, jaké vlastně předpisy z Unie přicházejí – jestli jsou prospěšné, nebo jestli jsou zbytečné, nebo dokonce škodlivé. Zapomínáme, že Unie není žádnou naší paní učitelkou, na jejíž moudrost a osvícenost bychom mohli spoléhat, a jíž bychom měli viset na rtech. Dnes v době Green Dealu je to zřejmé více než kdy dříve.

Mezi směrnicemi, které máme aktuálně transponovat do našeho práva, vidím řadu velmi problematických. Upozornila bych na pět. První dvě jsou uvedeny ve zprávě, další byly přijaty až později během minulého roku a zpráva už je nezahrnuje:

- směrnice (2019/1158) o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob – sociálně inženýrský předpis, který zavádí v EU harmonizovanou úpravu otcovské dovolené a usiluje o „rovnoměrnější rozdělení pečovatelských povinností mezi ženami a muži“;
- směrnice (2019/1937) o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie – která není o ničem jiném než o budování kultury udavačství;
- směrnice (2022/2464) o podávání zpráv podniků o udržitelnosti – která bude nutit velké společnosti i kótované malé a střední podniky zveřejňovat auditované informace týkající se třeba toho, co dělají pro klima, rovnost, lidská práva – je to o další administrativní zátěži a o cpaní ideologie do podnikání;
- směrnice (2022/2381) o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kótovaných společností – která zavádí pohlavní kvóty ve vedení velkých obchodních společností;
- směrnice (2022/2041) o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii – kterou Unie necitlivě vstupuje do oblasti, která by měla být ponechána jednotlivým členským státům.

Směrnice, jako jsou tyto, bychom rozhodně neměli brát s klidem jako domácí úkoly, a pyšnit se tím, až budou řádně a včas transponovány. Takovéto předpisy neměly vůbec vzniknout.

Místo toho, abychom tu rozjímali nad tím, jak nám jde ono „přejímání legislativních závazků“ vyplývajících z členství v EU a radovali se nad snižováním „transpozičního deficitu“, (místo toho) bychom se měli ptát, jak se mohlo stát, že byly tyto předpisy přijaty, co proti tomu dělala naše vláda, co proti tomu dělali naši zákonodárci, co můžeme udělat proto, abychom přijetí takových škodlivých šíleností do budoucna zabránili.

Velmi často vláda diplomaticky odpoví, že podporuje sledované cíle, byť je považuje za ambiciózní. A my vlastně vládě za tento odvážný postoj tleskáme a občas její pozici ještě zpřísníme, namísto abychom některým návrhům řekli: NASR..t.

Potřebujeme změnu přístupu. Zahod'me toho šplhouna, toho podlejzavého žáčka, který se chce za každou cenu zavděčit učitelům. Zbavme se toho pejska, co čeká na podrbání za ušima a na pochoutku, když zapanáčkuje.

Evropská unie není zázračnou studnicí, odkud k nám tryská dobro. Je kolbištěm, kde se tvrdě střetávají různé zájmy a kde mohou uspět jenom ti velmi sebevědomí, hlasití, asertivní hráči s ostrými lokty. Takoví tam sedí, takoví borci připravují návrhy, které projednáváme.

Snažme se být jedněmi z nich.

Mějme ambici formovat politiku, a ne jenom odevzdaně přijímat směr, který udá někdo jiný.